

Nová maturita z angličtiny

Miloslava Pourová

souhrn učiva střední školy

**velmi
lehce**

Nová maturita z angličtiny

Miloslava Pourová

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

NOVÁ MATURITA Z ANGLIČTINY

Miloslava Pourová

Vydala Grada Publishing, a.s.

U Průhonu 22, 170 00 Praha 7

jako svou 4472. publikaci

První vydání, Praha 2011

ISBN: 978-80-247-4001-0 (tištěná verze)

978-80-247-7492-3 (elektronická verze ve formátu PDF)

Odpovědný redaktor: Zdenka Svěráková

Sazba: Lucie Němcová

Vytiskly: Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s., Husova 1881, Havlíčkův Brod

Počet stran: 320

Publikace z nakladatelství Grada Publishing, a.s. si můžete zakoupit u svého knihkupce nebo objednat v Zákaznickém servisu nakladatelství Grada Publishing, a.s., U Průhonu 22, 170 00 Praha 7, tel.: 234 264 511, fax: 234 264 400, e-mail: obchod@grada.cz, www.grada.cz.

Na Slovensku objednávejte knihy na adrese:

Zásielková služba Grada Slovakia, spol. s r. o., Moskovská 29, 811 08 Bratislava, Slovensko, tel.: 02/556 45 189, fax: 02/556 45 289, e-mail: grada@grada.sk

Kontakt na redakci:

pokud máte pocit, že byste nám chtěli sdělit něco ohledně této knihy, napište, prosím, na adresu: brenkova@grada.cz

ÚVOD

Milí studenti,

tato publikace slouží jako příručka těm, kdo se připravují k maturitě z anglického jazyka. Mohou ji použít i studenti, kteří hodlají složit jiné typy zkoušek (státní zkouška, přijímací zkoušky na VŠ, FCE atd.), studují angličtinu na vysoké škole nebo se chtějí v jazyce pouze zdokonalit.

Kniha systematicky připravuje budoucí maturanty na ústní i písemné maturity základní i vyšší úrovně obtížnosti (podle SERRJ B1 a B2). Všeobecná témata jsou společná pro obě úrovně obtížnosti. Odlišnosti ve vnímání úrovně se týkají zejména požadavků na rozsah sdělení a kvalitu prezentovaných myšlenek k danému tématu, míru konkrétnosti sdělení a rozsah použitých mluvnických prostředků. Rozdíl je pouze v třetí části ústní maturitní zkoušky (tj. část zkoušky v kompetenci školy). Do ní jsou zařazována témata, která jsou jedinečná pro jednotlivé studijní obory (např. témata z oblasti zdravotnictví, dopravy, výpočetní techniky, literatury, historie atd.) a témata jedinečná pro určitou školu. S konkrétními požadavky jsou studenti seznámeni ve škole.

Příručka je rozdělena do čtyř částí.

PART 1 obsahuje všeobecná konverzační témata. Nejprve jsou řazeny různé náměty pro aktivitu, kde slovní zásoba je většinou s výslovností a českým překladem. Následuje text na procvičení slovní zásoby – také s českým překladem. Je jen na studentovi, v jakém rozsahu je použije. Stylizace českých textů se pro zjednodušení překladu maximálně blíží anglické podobě. Výslovnost je zjednodušená. Z více možných způsobů uvádím jen jeden.

PART 2 obsahuje kapitoly o anglicky mluvících zemích, České republice, Evropské unii, svátcích a náboženství. Anglický text je též s českým překladem. Stylizace českých textů se opět pro zjednodušení maximálně blíží anglické podobě.

PART 3 obsahuje stručný přehled anglické gramatiky s přehledem frázových sloves, nepravidelných sloves a ukázkové testy s klíčem.

PART 4 obsahuje základní pravidla pravopisu, tvoření slov, psaní slohové práce, idiomy, americkou angličtinu, gramatické názvosloví, konverzační obraty a prostředky textové návaznosti. Jde o výrazy, které studenti využijí dle vlastního výběru při mluveném i psaném projevu (essay).

Veřím, že publikace Vám usnadní studium angličtiny a přinese požadované výsledky.

Hodně úspěchů přeje

Miloslava Pourová
autorka

OBSAH – CONTENTS

PART 1 – GENERAL TOPICS

My family and family life in the 21 st century.	10
Housing	14
Health and diseases.	21
Eating	28
Leisure activities and daily programme	36
Travelling	51
Education	61
Career.	67
Science and technology, life in the 21 st century	77
Person/people I admire, human relations	89
Seasons of the year, weather and nature	93
Media	100
Shopping and services	105

PART 2 – FACTS

The USA	120
The United Kingdom	129
The Commonwealth of Australia	142
New Zealand	146
Canada	150
The Republic of South Africa	156
The Czech Republic	160
Place where I live or study	168
The European Union and other international organizations	170
Holidays and celebrations	177
Religions	185

PART 3 – GRAMMAR

Podstatná jména	196
Přídavná jména a příslovce	206
Zájmena	216
Číslovky	220
Slovesa (včetně přehledu frázových a nepravidelných sloves)	224
Předložky	263
Citoslovce	273
Spojky	274
Skladba	274
Ukázkové testy s klíčem	280

PART 4 – OTHER

Konverzační obraty a prostředky textové návaznosti	290
Pravopis/Spelling	300
Tvoření slov	302
Psaní slohové práce	307
Idiomy	309
Americká angličtina	315
Gramatické názvosloví	318

PART 1

GENERAL TOPICS

MY FAMILY AND FAMILY LIFE IN THE 21 ST CENTURY

HOUSING

HEALTH AND DISEASES

EATING

LEISURE ACTIVITIES AND DAILY PROGRAMME

TRAVELLING

EDUCATION

CAREER

SCIENCE AND TECHNOLOGY, LIFE IN THE 21 ST CENTURY

PERSON/PEOPLE I ADMIRE, HUMAN RELATIONS

SEASONS OF THE YEAR, WEATHER AND NATURE

MEDIA

SHOPPING AND SERVICES

MY FAMILY AND FAMILY LIFE IN THE 21 ST CENTURY

1) MEMBERS OF MY FAMILY

What are some advantages and disadvantages of being the only child?

Do you have any relatives? What do they like? What are they like?

member [membə] = člen

relatives = příbuzní

mother = matka

sister = sestra

grandmother = babička

great-grandmother = prababička

daughter = [do:tə] = dcera

aunt [a:nt] = teta

cousin [kəzn] = sestřenice/bratranec

nephew [nefju:] = synovec

nuclear family = jádro rodiny

father = otec

brother = bratr

grandfather = dědeček

great-grandfather = pradědeček

son [sən] = syn

uncle [ʌŋkl] = strýc

niece [ni:s] = neteř

in-laws:

mother-in-law = tchýně

sister-in-law = švagrová

daughter-in-law = snacha

father-in-law = tchán

brother-in-law = švagr

son-in-law = zeť

appearance [ə'piərəns] = vzhled

character [kæərəktə] = charakter

job = zaměstnání

duties [dju:tiz] = povinnosti

nickname = přezdívka

health state = zdravotní stav

activities = činnosti

achievements [ə'çi:vmənts] = úspěchy

whims [wimz] = vrtochy

four-legged members of the family/pets

training [treinɪŋ] = výcvik

exhibitions [,eksɪ'biʃənz] = výstavy

feeding [fi:diŋ] = krmení

surprise [sə'praiz] = překvapení

walks = procházky

results [ri'zalts] = výsledky

experience [iks'piərəns] = zkušenost

obedient/disobedient [disə'bi:djənt] =
poslušný/neposlušný

2) ACTIVITIES WITH THE WHOLE FAMILY, MY BEST/WORST DAY IN MY FAMILY

travelling = cestování

games and sports = hry a sporty

eating habits = stravovací zvyky

chores [čə:z] = domácí práce

cultural life = kulturní život

®

family celebrations [seli'breišenz] = *rodinné oslavy*birthday = *narozeniny*pet-day = *den mazlíčků*school report = *vysvědčení*weekends and holidays = *víkendy**a prázdniny*name-day = *svátek*anniversary [æni'və:səri] = *výročí*Christmas habits = *vánoční zvyky***wedding** = *svatba*

engagement [in'geidʒmənt] =

*zasnoubení*church wedding = *svatba v kostele*honeymoon [hanimu:n] = *líbáňky*best man = *svědek*bride = *nevěsta*bridesmaid = *druzička*get married = *oženit se/vdát se*civil wedding = *svatba na radnici*registry office [redžistri] = *matrika*hen/stag party = *zapíjení svobody*maid of honour = *svědkyně*bridegroom = *ženich***3) LIFE IN MY FAMILY****The way my family solves problems and what I'd like to change**

in pleasant atmosphere, in a sensible way, agreement, quarrel [kwɔrl], fight

The attitude [ætɪtju:d] = *postoř* **of my family to me****Have your family ever helped you out of a jam** = *z průšvihů?***4) MY FUTURE FAMILY**

whom I should marry, why, the best age for getting married, how many children,

how I would differ from my parents, life style, free time

5) FAMILY LIFE IN THE 21 ST CENTURY**types of families**whole family = *úplná rodina*orphans [o:fənz] = *sirotci*single = *svobodný*married = *žonatý/vdaná*divorced = *rozvedený*single parent = *samoživitel/ka*marital status = *manželský stav*engaged = *zasnoubený*separated = *odloučený*widowed = *ovdovělý***problems in families**

alcohol, drugs, smoking, workoholism, shopoholism, homosexuality

gambling = *hazardní hraní*mental diseases = *duševní choroby*divorce = *rozvod*poverty = *chudoba*birth rate = *porodnost*mortal diseases [mo:tl] = *smrtelné**nemoci*unemployment = *nezaměstnanost*nervousness [nə:vəsnɪs] = *nervozita*quarrels = *hádky*

life expectancy [iks'pektənsi] =

očekávaná doba života

relations inside families, generation gap = *generační rozdíl*

young people and marriage = *mladí lidé a manželství*

typical day of an average family = *typický den průměrné rodiny*

6) SPEAKING ACTIVITY

Perform typical dialogues/arguments in your family.

Explain the proverb:

Like father like son.

7) TEXT NA PROCVIČENÍ SLOVNÍ ZÁSObY

My family is quite large. We live in a house. My father, the head of our family, is forty-four years old. Both of his parents were doctors in a small town. They lived there for seven years and then they moved to Brno. After the graduation exam, my father passed an entrance exam to the Medical Faculty. He wanted to follow in his parents' footsteps. Now he works in a hospital in Hradec Králové and enjoys his work very much because he likes helping people. My father is a tall, broad-shouldered man. Once a week he goes to a fitness centre and twice a week he goes jogging. He is keen on gardening and reading. Most of his free time he spends with us. We often travel.

Moje rodina je docela velká. Bydlíme v rodinném domě. Mému otci, který je hlavou rodiny, je 44 let. Oba jeho rodiče byli lékaři v malém městě. Bydleli tam sedm let, a potom se přestěhovali do Brna. Po maturitě otec složil přijímací zkoušky na lékařskou fakultu. Chtěl pokračovat ve šlépějích svých rodičů. Nyní pracuje v nemocnici v Hradci Králové a má velmi rád svou práci, protože rád pomáhá lidem. Můj otec je vysoký muž se širokými rameny. Jednou týdně chodí do posilovny a dvakrát týdně běhat. Rád pracuje na zahradě a čte. Většinu volného času tráví s námi. Často cestujeme.

My mother is forty. As a girl she lived in a village. Her parents had a small farm and my mother had to work there. She spent a very happy childhood in the fresh air. After she married my father she moved to Hradec Králové. Now she works as a shop assistant in a big hypermarket. She is pretty and slim and has long, brown, curly hair. She is fond of sewing and knitting.

Mamince je čtyřicet. Jako malá bydlela na vesnici. Její rodiče měli malou farmu a maminka tam musela pracovat. Strávila nádherné dětství na čerstvém vzduchu. Po svatbě s mým tátou se přestěhovala do Hradce Králové. Nyní pracuje jako prodávčka ve velkém hypermarketu. Je hezká a štíhlá. Má dlouhé hnědé kudrnaté vlasy. Ráda šije a plete.

My sister is twenty and is married. Her family moved to Havlíčkův Brod to a new block of flats in a suburb. She is on maternity leave because they have a lovely baby. I'm proud of being an uncle! My sister's profession is a secretary and my brother-in-law is a teacher at a small primary school.

Mojí sestře je dvacet a je vdaná. Rodina se přestěhovala do Havlíčkova Brodu do nového paneláku na předměstí. Je na mateřské dovolené, protože mají nádherné

miminko. Jsem hrdý na to, že jsem strejdou! Sestra je sekretářkou a švagr je učitel na malé základní škole.

My fourteen-year old brother is younger than me. He is a pupil at primary school. He likes playing computer games so much that I must admit he is a computer addict. He used to be a little bullied so he started to attend martial arts. Children used to tease him, hide his things and make fun because he was short and weak. At present he is a good sportsman with bigger muscles. He wins all his fights.

Můj čtrnáctiletý bratr je mladší než já. Je žákem základní školy. Hodně hraje počítačové hry, takže musím připustit, že je „závislák“. Kdysi ho trochu šikanovali, tak začal navštěvovat hodiny bojových umění. Děti se mu posmívaly, schovávaly mu věci. Dělal si z něho legraci, protože byl malý a slabý. Teď je dobrý sportovec a má velké svaly. Z každé hádky nebo rvačky vyjde jako vítěz.

Next I have grandparents on the maternal side. They grow healthy vegetables for their own use, keep poultry, rabbits, pigs and two cows. My grandmother picks herbs for tea and often goes mushrooming. Once a year they slaughter a pig.

Dále mám prarodiče z matčiny strany. Pro svou vlastní potřebu pěstují zdravou zeleninu a chovají drůbež, králíky, prasata a dvě krávy. Babička sbírá bylinky na čaj a často chodí na houby. Jednou za rok mají zabijačku.

My grandfather on the paternal side died one year ago of cancer and is buried in a nearby cemetery. He had a big funeral with many flowers. My widowed grandmother lives alone with her dog. She often visits friends.

Dědeček z otcovy strany před rokem zemřel na rakovinu a je pohřben na nedalekém hřbitově. Měl velký pohřeb a hodně květin. Ovdovělá babička bydlí sama se svým psem. Často navštěvuje přátele.

What is a typical Czech family like? Czech families are generally nuclear but some are single-parent. The father is the main bread winner. Both of the parents go to work and families tend to have less leisure time than they did in the past. Some parents are divorced. After a divorce, the father has to pay alimony and children usually live with their mothers, often in mixed families with a step-father, step-brothers and step-sisters. Statistics show that the standard of living of the father improves while that of the mother and children gets worse. Modern young people live on their own or with their peers and old retired people live with their families or in old people's homes.

Jaká je typická česká rodina? České rodiny jsou úplně, v některých je pouze samotný žitel. Otec je hlavním žitelem rodiny. Oba rodiče chodí do práce a rodiny mají stále méně volného času, než tomu bylo dříve. Někteří rodiče jsou rozvedení. Po rozvodu otec musí platit alimenty a děti obvykle bydlí s matkou, často ve smíšených rodinách s nevlastním otcem a nevlastními sourozenci. Statistika ukazuje, že životní úroveň otce se zlepšila, ale úroveň matky s dětmi se zhoršila. Moderní mladí lidé žijí sami nebo s přítelem/příteľkyní a staří lidé v důchodu se svými rodinami nebo v domově důchodců.

It's very important to have a nice family. We are kind to each other, friendly and helpful. Many times my family has helped me out of a jam. I want to have a family where everybody is tolerant. It isn't common in 21st century society, where every third marriage, on average, breaks up.

Pro mě je velmi důležité mít dobrou rodinu. Jsme k sobě laskaví, přátelští a vždy si pomůžeme. Rodina mě mnohokrát vytáhla z průšvihů. Chci mít takovou rodinu, kde jsou všichni tolerantní. Není to běžné ve společnosti 21. století, kde průměrně každé třetí manželství se rozpadne.

HOUSING

1) HOUSE AND FLAT

Do you live in a detached house or in a block of flats? Which one do you prefer? Where is it possible to live/stay?

typical and untypical places to live

barracks [bærəks] = kasárna

bungalow [bʌŋgələu] = přízemní domek

castle [ka:sl] = hrad

cottage [kotidʒ] = chalupa

detention centre/lock-up = záchytka

hostel [hostl] = ubytovna

hotel [həu'tel] = hotel

housing estate [i'steit] = sídliště

igloo [iglu:] = iglú

convent [konvənt] (for nuns) = ženský klášter

ranch [ræŋč] = ranč

skyscraper ['skaɪskreɪpə] = mrakodrap

tepee [ti:pi:] = typí

two floored/two storeyed [sto:rid]

house = dvouposchodový

boarding [bo:diŋ] house = internát

caravan [kærəvæn] = obytný přívěs

mansion [mænʃən] = velký obytný dům/sídlo

detached house [di'tæçthaus] = rodinný

hall of residence = vř. kolej

boarding house [bo:diŋhaus] = penzión

houseboat [hausbəut] = obytný člun

block of flats = panelák

monastery [monəstəri] (for monks) = mužský klášter

palace [pælis] = palác

prison [prɪzn] = věznice

semi-detached house = dvojdomek

tent = stan

terraced house [terəsthaus] = řadový domek

parts of houses

aerial [eəriəl] = anténa

balcony [bælkəni] = balkon

lightning conductor [kən'daktə] = hromosvod

drainpipe [dreɪnpaɪp] = okap (svod)

basement [beɪsmənt] = suterén

handrail [hændreɪl] = zábradlí

loft [loft] = půda

porch [po:č] = krytý vchod

staircase [steəkeɪs] = schodiště

wiring [waɪərɪŋ] = elektrické vedení

attic [ætɪk] = podkroví

ceiling [si:lɪŋ] = strop

cellar [selə] = sklep

door sill = práh

ground floor = přízemí

gutter [gatə] = okapový žlab

chimney [čimni] = komín

plaster [pla:stə] = omítka

roof [ru:f] = střecha

window sill [sil] = parapet

building materials = stavební materiál

brick [brɪk] = cihla

glass [glɑ:s] = sklo

plasterboard = sádrokarton

stone [stəun] = kámen

tile [taɪl] = taška/kachlička

concrete [kən'kri:t] = beton

insulation = izolace

slate [sleɪt] = břidlice

thatch [θæč] = došek

wood = dřevo

rooms and equipment [i'kwipmənt] = vybavení

rooms = pokoje

bedroom = ložnice

children's room = dětský pokoj

living room = obývací pokoj

study [stadi] = pracovna

workshop [wə:kʃɒp] = dílna

bathroom = koupelna

hall [ho:l] = hala/chodbička

kitchen [kičn] = kuchyň

studio [stju:diəu] = ateliér

utility room [ju'tiliti] = komora

living-room = obývací pokoj

armchair [a:m'čəə] = křeslo

carpet [ka:pit] = koberec

clock [klok] = hodiny

fireplace [faiepleis] = krb

lampshade = stínítka na lampu

remotecontrol [riməutkən'treul] = ovladač

sofa [səufa] = pohovka

vase [va:z] = váza

television = televize

coffee-table = konferenční stůl

DVD recorder/player = přehrávač DVD

lamp [læmp] = lampa

painting [peintɪŋ] = obraz

video recorder [vidiəuri'ko:də] = video

wall unit = nábytková stěna

kitchen = kuchyně

equipment = vybavení

cupboard [kabəd] = kredenc

freezer [fri:zə] = mrazák

mixer [miksə] = mixér

oven [avən] = trouba

washing-up liquid = prostředek na nádobí

washing-up machine = myčka

dishes = nádobí

breadboard = prkénko

cup [kap] = šálek

frying-pan ['fraɪɪnpæn] = pánev

kettle [ketl] = konvice

lid [lid] = poklička

pepper [pepə] = pepř

pot [pɒt] = hrnec

salt [so:t] = sůl

ladle [leɪdl] = naběračka

sieve [siv] = síto

tea towel [tauəl] = utěrka

teaspoon [ti:spu:n] = kávová lžička

tray [treɪ] = podnos

cooker [kukə] = sporák

food processor [prəusesə] = robot

fridge [frɪdʒ] = lednice

oven glove [glav] = chňapka

shelf [ʃelf] = police

sink [sɪŋk] = dřez

toaster [təustə] = opékač topinek

work surface [sə:fɪs] = pracovní plocha

bowl [bəʊl] = miska

colander [kaləndə] = cedník

fork [fo:k] = vidlička

glass [glɑ:s] = sklenice

knife [naɪf] = nůž

mug = hrnek

plate [pleɪt] = talíř

rolling-pin [rəʊlɪŋpɪn] = váleček

saucepan [so:spæn] = podšálek

saucer [so:sə] = podšálek

spoon [spu:n] = lžíce

tea-pot = čajová konvice

tin-opener = otvírák na konzervy

bedroom = ložnice

alarm clock [ə'la:mklok] = budík

blanket [blæŋkɪt] = přikrývka

chest [čest] of drawers [dro:əz] =
prádelník

bunk bed [bʌŋkbed] = palanda

bedspread [bedspred] = přehoz

coat-hanger ['kəʊθæŋgə] = ramínko

cot [kɒt] = dětská postýlka

double bed ['dabl,bed] = dvoulůžko

light [laɪt] = světlo

mattress [mætrɪs] = *matrace*
 pillow [pɪləʊ] = *polštář*
 single bed [sɪŋgl'bed] = *jednolůžko*

night table = *noční stolek*
 sheet [ʃi:t] = *prostěradlo*
 wardrobe [wo:drəʊb] = *šatník*

utility room [ju'tɪl ti] = *komora*

brush [brəʃ] = *smeták*
 clothes-line [kləʊdzləɪn] = *prádelní šňůra*
 detergent [di'te:dʒənt] = *saponát*
 dustpan [dastpæn] = *lopatka na smetí*
 hook [hu:k] = *háček*
 mop = *mop*
 socket [sokit] = *elektrická zásuvka*
 vacuumcleaner [vækjuəmkli:nə] = *vysavač*

bucket [bakɪt] = *kbelík*
 clothes-peg [kləʊdzpeg] = *količek*
 duster [dastə] = *prachovka*
 flex [fleks] = *elektrická šňůra*
 knocker [nokə] = *klepadlo*
 plug [plag] = *zástrčka*
 scrubbing-brush [skrabiŋbrəʃ] = *„rejžák“*
 ironing-board [aiəniŋbo:d] = *žehlicí prkno*
 washing-machine = *pračka*

bathroom = *koupelna*

aftershave lotion = *voda po holení*
 bath [ba:θ] = *vana*
 blind [blaɪnd] = *roleta*
 comb [kəʊm] = *hřeben/česat se*
 electric razor [ɪlektɪk'reɪzə] = *elektrický holicí strojek*
 laundry [lo:ndri] = *prádlo*
 mirror [mɪrə] = *zrcadlo*
 plug [plag] = *špunt*
 shampoo [ʃæm'pu:] = *šampon*
 shower [ʃəʊə] = *sprcha*
 sponge [spændʒ] = *houba*
 tube [tju:b] of toothpaste [tu:θpeɪst] = *tuba zubní pasty*
 towel [tauəl] = *ručník*
 tub [təb] = *škoppek*

basket [ba:skɪt] = *koš*
 bath-towel = *osuška*
 cabinet [kæbɪnɪt] = *skříňka*
 brush [brəʃ] = *kartáč/kartáčovat*
 razor [reɪzə] = *holící strojek*
 hair-drier = *fén*
 mat [mæt] = *podložka pod nohy*
 nail-brush [neɪlbrəʃ] = *kartáček na nehty*
 powder [paʊdə] = *prášek*
 shaving-foam [fəʊm] = *pěna na holení*
 soap [səʊp] = *mýdlo*
 tiles [taɪls] = *kachličky*
 toilet = *záchod*
 toothbrush [tu:θbrəʃ] = *zubní kartáček*
 towel-rail [reɪl] = *věšák na ručníky*
 wash-basin [wɒʃbeɪsn] = *umývadlo*

garden = *zahrada*

bench [benč] = *lavička*
 bush [buʃ] = *keř*
 dustbin [dastbɪn] = *popelnice*
 flower-bed = *květinový záhon*
 fork [fɔ:k] = *vidle*
 hedge [hedʒ] = *živý plot*
 lawnmower [lo:nməʊə] = *sekačka*
 patio [pætiəʊ] = *vydlážděná plocha*
 shears [ʃiəz] = *nůžky*
 swing [swɪŋ] = *houpačka*
 trowel [traʊəl] = *lopatka*
 watering-can = *konev*
 wheelbarrow [wi:l,bæərəʊ] = *kolečko*

broom [bru:m] = *koště*
 drive [draɪv] = *příjezdová cesta*
 fence [fens] = *plot*
 flowerpot = *květináč*
 gate [geɪt] = *vrátka*
 lawn [lo:n] = *trávník*
 path [pa:θ] = *cestička*
 rake [reɪk] = *hrábě*
 spade [speɪd] = *rýč*
 tree = *strom*
 vegetable-patch [pæč] = *zeleninový záhon*

2) VILLAGE AND TOWN/CITY

Is it better to live in a village or in a city?

Advantages and disadvantages of living in both of them.

city/town = město

outskirts [aʊtska:ts] = *periferie*

passage [pæsidʒ] = *pasáž*

phone box = *telefonní budka*

cash machine = *bankomat*

pollution [pə'lu:ʃən] = *znečištění*

parking = *parkování*

entertainment [ˌentə'teinmənt] = *zábava*

leisure activities = *volný čas*

well-paid jobs = *dobře placená zaměstnání*

pedestrian precinct = *pěší zóna*

arcade [a:'keid] = *podloubí*

litter bin = *koš na odpadky*

environment [in'vairənmənt] = *životní prostředí*

neighbours [neibəz] = *sousedé*

cultural life [kalčərl] = *kulturní život*

shopping = *nakupování*

crime = *zločin*

in a village/in the country = *na venkově*

fire station = *hasičská zbrojnice*

fresh air = *čistý vzduch*

big garden = *velká zahrada*

keep animals = *chovat zvířata*

surroundings = *okolí*

relations among people = *vztahy*

grow vegetables = *pěstovat zeleninu*

commuting = *dojíždění*

3) DISORDERS AND HOUSEWORK

broken packing [pækin] = *rozbité těsnění*

dust the furniture = *oprašovat nábytek*

footprints [fʊtprints] = *stopy/šlápoty*

hoover = *luxovat*

change the sheets = *vyměnit povlečení*

iron the laundry = *žehlit prádlo*

light-fuse has blown = *praskla pojistka*

make the bed = *ustlat*

clear the snow = *odklidit sníh*

batteries are run out = *vybité*

rusty [rasti] = *rezavý*

torn sheet = *roztržené prostěradlo*

washing-machine isn't working = *pračka nefunguje*

central heating [hi:tiŋ] in bad condition = *ústřední topení ve špatném stavu*

empty the rubbish = *vynést odpadky*

heat [hi:t] = *topit*

beat the carpet = *vyklepat koberec*

chipped = *prasklý*

leaking [li:kiŋ] tap = *kapající kohoutek*

change the bulb [balb] = *vyměnit žárovku*

mend = *spravit*

out of order = *v nepořádku*

polish [poliʃ] = *leštit*

spilt water [spilt] = *rozlitá voda*

tidy = *uklidit*

4) SITUATION OF LIVING

Compare the situation of living in the Czech Republic and abroad.

How do young couples live? What is available for them?

independence = *nezávislost*
 noisy [noizi] neighbours [neibəz] =
hluční sousedé
 minority [mainərəti] = *menšina*

prices of new houses = *ceny*
 pollution [pə'lu:ʃən] of the environment
 [in'vairənmənt] = *znečištění prostředí*
 homeless people = *bezdomovci*

Buying and renting

renting [rentɪn] = *pronájem*
 loan [ləʊn] = *půjčka*
 mortgage [mo:gidʒ] = *hypotéka*
 pay back/pay off = *splatit*
 rent a flat = *pronajímat byt*
 landlord = *pan domáci*
 share [ʃeə] the room with = *sdílet pokoj*
 lodger [lɒdʒə] = *podnájemník*
 keep the rules = *dodržovat pravidla*

borrow money from a bank = *vypůjčit si peníze z banky*
 interest [intrɪst] = *úrok*
 save [seɪv] = *spořit*
 lower the rent = *snížit nájem*
 landlady = *paní domáci*
 tenant [tenənt] = *nájemník*
 live in lodgings/in digs = *bydlet v podnájmu*

Predict the situation of living in the future.

new ways of heating = *nové způsoby vytápění*
 power [paʊə] = *energie*
 geothermal [ˌdʒi:əu'te:məl] =
geotermální
 wind [waɪnd] = *vítr/větrná*
 nuclear [nju:kliə] = *jaderná*
 new places to live = *nová místa k bydlení*
 (underground and underwater cities,
 terraforming)
 new inventions and technology =
nové vynálezy a technika
 criminality = *kriminalita*

solar [səʊlə] = *sluneční*
 tidal = *z přílivu a odlivu*
 water = *voda/vodní*
 heating [hi:tiŋ] = *topení*
 new building materials = *nové stavební materiály*
 purchasing power of people [pə:čəsin]
 = *koupěschopnost obyvatelstva*
 security against [si'kjʊərəti] = *zabezpečení proti*
 disasters = *katastrofy*

5) SPEAKING ACTIVITY

Speak with an architect about what your dream house should look like.

Agree with an estate agent on conditions of buying/selling/renting a house or a flat.

Explain the proverbs:

My house my castle.
 There is no place like home.
 A constant guest is never welcome.

6) TEXT NA PROCVIČENÍ SLOVNÍ ZÁSObY

When I was a child we lived in a block of flats in a city housing estate where seven ten-storeyed houses were built. We enjoyed our three-room flat on the seventh floor but it was very cramped. We had to use the lift which, from time to time, didn't work.

Když jsem byl malý, bydleli jsme v paneláku na sídlišti, kde se postavilo sedm desetipatrových domů. Náš třípokojový byt v sedmém patře jsme měli rádi, ale žili jsme velmi stísněně. Museli jsme používat výtah, který čas od času nefungoval.

My sister, my brother and I used to share one small room. It was so small that we had to sleep in a bunk-bed. My parents had another room with one large double bed, two wardrobes and two nighttables with lamps. Opposite this bedroom was our living room with a blue carpet on the floor and a nice sofa, armchair, table, piano and bookcase. The room was decorated with coloured curtains and flowerpots with nice plants. Our kitchen was small with a sink, cooker and one cupboard. The bathroom was tiny but all that we needed we had there (a washbasin, bath, toilet and washing-machine). When I grew older, the situation changed.

Sestra, bratr a já jsme měli dohromady jeden malý pokoj. Byl tak malý, že jsme museli spát na palandě. Rodiče měli jiný pokoj s velkou manželskou postelí, dvěma skříněmi a dvěma nočními stoly s lampičkami. Naproti této ložnici byl obývací, ve kterém byl na podlaze modrý koberec a hezká pohovka, křeslo, stůl, klavír a knihovna. Dům byl vyzdoben barevnými závěsy a květinami v květináčích. Naše kuchyň byla malá a byl v ní dřež, sporák a jedna kredenc. Koupelna byla miniaturní, ale vše, co jsme potřebovali, jsme tam měli (umyvadlo, vanu, záchod a pračku). Když jsem povyroste, situace se změnila.

We have bought a new family house in the country. The house has two floors, an attic where we store old and odd things, and a cellar for storing potatoes, apples, nuts, jars of jam and stewed fruit. All the rooms are spacy with many windows and a lot of sunshine. If the sunshine is unpleasant, we use the blinds. The house has a large garden where we grow fruit trees, vegetables and flowers. In the middle of the garden is a green lawn which we must regularly mow with a lawnmower.

Koupili jsme si nový rodinný dům na venkově. Dům má dvě patra, podkroví, kde skladujeme staré a nepotřebné věci; máme i sklep na uskladnění brambor, jablek, ořechů, džemů a kompotů. Všechny místnosti jsou prostorné. Mají hodně oken a sluníčka. Když je sluníčko nepříjemné, zatáhneme žaluzie. Dům má velkou zahradu, kde pěstujeme ovocné stromy, zeleninu a květiny. Uprostřed zahrady je zelený trávník, který musíme pravidelně sekat sekačkou.

Life in the country has many advantages and disadvantages. People live in their own houses with gardens, and some of them have fields, meadows or even forests. Nearly everybody keeps domestic animals (pigs, cows, horses, sheep, rabbits or poultry) and grows fruit, vegetables or corn. Country people are busy all the time. They must plough, sow, mow grass, make hay, harvest corn, dig up potatoes, spread manure, prune trees, water, and feed animals. People have enough fresh air but few opportunities to take part in cultural life. Teenagers have nowhere to go, except a local pub. It's necessary to have a car or at least a bike because transportation is a big problem. There are places where the bus goes only once a day.

Život na venkově má hodně výhod i nevýhod. Lidé žijí ve svých domech se zahradou, někdo má pole, louky, nebo dokonce lesy. Téměř každý chová domácí zvířata (prasata, krávy, koně, ovce, králíky nebo drůbež) a pěstuje ovoce, zeleninu nebo obilí. Venkované pracují celý den. Musí orat, sít, sekat trávu, sušit seno, sklízet obilí, vykopávat brambory, rozvážet hnůj, prořezávat stromy, zalévat, krmit zvířata atd. Lidé mají dostatek čerstvého vzduchu, ale málo příležitostí žít kulturně. Mládež nemá kam jít kromě místní hospody. Je nutné mít auto, nebo alespoň kolo, protože s dopravou jsou velké potíže. Jsou místa, kam autobus jede jen jednou denně.

Life in the town is different. Cultural life is rich, there are a lot of ways of spending free time. People can go to the theatre, cinema, exhibitions, dancing or shopping. Various sports facilities such as tennis courts, gyms, indoor swimming pools, and fitness centres. Children are provided with sports activities, competitions, hobby groups. However one of the biggest modern problems is our polluted environment. Factories and cars are the worst pollutants. In big cities children have nowhere to breathe fresh air and hardly anywhere to play in green spaces.

Život ve městě je jiný. Kulturní život je bohatý, je hodně možností, jak trávit volný čas. Lidé mohou jít do divadla, kina, na výstavy, tancovat, nakupovat. Dostupná jsou různá sportovní zařízení, jako tenisové kurty, tělocvičny, kryté bazény, posilovny. Dětem se poskytuje možnost sportovního vyžití, soutěží a zájmových kroužků. Ale jeden z hlavních rysů současnosti je znečištěné životní prostředí. Továrny a auta znečišťují nejvíce. Ve velkých městech se děti nemají kde nadýchat čerstvého vzduchu, a skoro nikde není zeleň, kde by si mohly hrát.

No matter where we live, we must value it. A lot of people all over the world lose their homes in disasters and become homeless. Some unhappy people leave home, lose jobs, families or for other reasons find themselves on the street. Their style of life changes rapidly. They start drinking, become unable to work and don't consider begging degrading. Sometimes there's no help for them.

Ať bydlíme kdekoliv, musíme si toho vážit. Mnoho lidí na světě ztrácí své domovy při katastrofách a stávají se z nich bezdomovci. Někteří nešťastníci opustí domov, ztratí práci, rodinu nebo z jiných důvodů se ocitnou na ulici. Jejich životní styl se rychle změní, začnou pít, začnou být neschopni práce a nepovažují žebrání za ponížující. Někdy jim už není pomoci.

HEALTH AND DISEASES

1) WHY IS HEALTH IMPORTANT? PREVENTION.

happiness [hæpinis] = štěstí	laughter [la:ftə] = smích
fresh air = čerstvý vzduch	hardening [ha:dəniŋ] = otužování
wholesome diet [həʊlsəm daɪət] = zdravá strava	lack of vitamins [vitəminz] = nedostatek vitaminů
bad habits = zlovyky (drinking coffee, smoking, alcohol)	drug addiction = závislost na drogách
misuse of [ˌmisˈju:z] antibiotics [ˌæntɪbaɪˈɒtɪks] = zneužívání antibiotik	overeating = přejídání
slimming diet = redukční dieta	excess weight = nadváha
common sense = zdravý rozum	workoholism = workoholismus
hectic lifestyle = rychlý životní styl	dependence on commercials [kəˈmɜ:ʃəlz] = závislost na reklamách
insufficient sleep [ˌɪnsəˈfiʃənt] = nedostatečný spánek	

2) MEDICAL CARE IN THE CZECH REPUBLIC

blood donor [dəʊnə] = dárce krve	fee [fi:] = poplatek
insurance card = kartička pojišťovny	insurance [ɪnˈʃʊərəns] = pojištění
maternity leave [li:v] = mateřská dovolená	operation [ɒpəˈreɪʃn] = operace
pre-natal = prenatalní/před narozením	regular check-ups in childhood = pravidelné prohlídky v dětství
treatment [tri:tment] = léčba	vaccination [ˌvæksiˈneɪʃən] = očkování
free of charge [čə:dž] = zadarmo	

state and private doctors = státní a soukromí lékaři

dentist [dentist] = zubní lékař	dermatologist = kožní lékař
general practitioner (GP) = obvodní lékař	head sister = vrchní sestra
nurse [nɜ:s] = zdravotní sestra	probationer [prəʊˈbeɪʃnə] = sestra žákyňe
specialist = specialista	surgeon [sɜ:dʒən] = chirurg

health facilities [fəˈsɪlətɪz] = zdravotní zařízení

ambulance = sanitka	casualty = úrazové oddělení
clinic = klinika	emergency service = záchranná služba
first aid = první pomoc	health centre = zdravotní středisko
helicopter = vrtulník	hospital = nemocnice
ICU/intensive care unit = JIP/jednotka intenzivní péče	laboratory/lab = laboratoř
ward round = vizita	operating theatre = operační sál
	X-ray = rentgen

alternative treatment = *alternativní léčba*

rehabilitation = *rehabilitace*

homeopathy [həumi'opəθi] =
homeopatie

acupressure [ækjupreʃə] = *akupresura*

meditation, yoga, reiki = *meditace,*
jóga, reiki

spa = *lázně*

herbalism [hə:bəlizm] = *bylinkaření*

acupuncture [ækjupaŋçə] = *akupunktura*

psychotherapy [saikəu'θerəpi] =
psychoterapie

3) DISEASES AND INJURIES

Are you able to provide first aid? How?

common children's diseases [di'zi:ziz] = *dětské nemoci*

cold [kəʊld] = *nachlazení*

flu = *chřipka*

measles [mi:zlz] = *spalničky*

otitis [əu'taitis] = *zánět střed. ucha*

cough [kof] = *kašel*

chicken-pox = *dětské neštovice*

mumps [mamps] = *příušnice*

rubeola [rubielə] = *zarděnky*

injuries [indžeriz] = *zranění*

accident [æksident] = *nehoda*

insect sting [stin] = *štípnutí, žihadlo*

bumped head = *boule*

broken arm = *zlomená ruka*

dislocated [dislœukeitid] ankle [æŋkl]
= *vymknutý kotník*

foreign body in eye = *cizí těleso*

scratch [skræč] = *škrábnutí*

shock = *šok*

bite [bait] = *uštknutí/kousnutí*

black eye = *monokl*

bleeding [bli:diŋ] = *krvácení*

be unconscious [an'konʃəs] = *být*
v bezvědomí

drowning [draunɪŋ] = *utopení*

poisoning [poizənɪŋ] = *otrava*

sunburn [sanbæ:n] = *spálení (slunce)*

sunstroke [sanstrœuk] = *úpal*

symptoms = *příznaky*

a sore throat [θrəʊt] = *bolest v krku*

be allergic to = *být alergický na*

blister [blistə] = *puchýř*

constipation [konsti'peiʃən] = *zácpa*

earache = *bolest v uchu*

feel tired = *cítit se unaven*

headache = *bolest hlavy*

hiccups [hikaps] = *škývavka*

lose voice [vois] = *ztratit hlas*

rash [ræʃ] = *vyrážka*

sneeze [sni:z] = *kýchlat*

temperature [temprəčə] = *teplota*

backache = *bolest v zádech*

be hoarse [ho:s] = *mít chrapot*

bruise [bru:z] = *modřina*

diarrhoea [daie'riə] = *průjem*

feel dizzy [dizi] = *mít závratě*

itch [ič] = *svrbět*

heartburn [ha:tbə:n] = *pálení žáhy*

lose appetite [æpitait] = *ztratit chuť*

painful joints [džoints] = *bolavé klouby*

runny nose = *rýma*

stomach ache = *bolest břicha*

vomit [vomit] /be sick = *zvracet*

treatment and first aid [tri:tmənt] =

léčení a první pomoc

adhesive [əd'hi:siv] tape = *leukoplast*

cotton wool = *vata*

according to doctor's advice = *podle*
lékaře

after-effect = *následek*

crutches [kračiz] = *berle*

drink herbal tea [hə:bl] = <i>pít bylinkový čaj</i>	drip-feed person = <i>na kapačce</i>
drops = <i>kapky</i>	effervescent vitamins [ˌefəˈvesnt] = <i>šumivé vitamíny</i>
elevate above the heart [ha:t] = <i>vyzdvihnout</i>	gargle [ga:gl] = <i>kloktat</i>
gauze [go:z] pad = <i>gáza</i>	get over = <i>překonat</i>
give antidote [æntidəut] = <i>dát protilátku</i>	have a rest = <i>odpočívát</i>
keep warm = <i>být v teple</i>	loosen clothes = <i>uvolnit oblečení</i>
never give food or liquid [likwid] = <i>tekutina</i>	put a bandage [bəndidʒ] = <i>dát obvaz</i>
put in some stitches [sti:ʃz] = <i>udělat stehy</i>	put in plaster [pla:stə] = <i>dát do sádry</i>
scar [ska:] = <i>jizva</i>	remove the sting = <i>odstranit žihadlo</i>
slings [sliŋ] = <i>závěsná páska na zlomeninu</i>	rub ointment [ointmənt] = <i>vetřít mast</i>
stay in bed = <i>zůstat v posteli</i>	side-effect = <i>vedlejší účinek</i>
stop the bleeding [bli:diŋ] = <i>zastavit krváčení</i>	start resuscitation [riːsasiˈteiʃən] = <i>začít umělé dýchání</i>
sweat [swet] = <i>potit se</i>	sticking plaster = <i>náplast</i>
take a laxative [læksetiv] = <i>projímadlo</i>	stretcher [streʃə] = <i>nosítka</i>
take the pills = <i>užívat prášky</i>	surgeon's mask [ma:sk] = <i>rouška</i>
twice a day before meals = <i>2x denně před jídlem</i>	syrup = <i>sirup</i>
	take a teaspoonful [ti:spu:nful] = <i>brát lžičku</i>
	use inhaler [inheilə] = <i>inhalátor</i>
	wheelchair = <i>invalidní vozík</i>

4) DISEASES OF CIVILIZATION, PROFESSIONAL DISEASES

diseases of civilization = *civilizační choroby*

cancer [kænsə] = <i>rakovina</i>	tumour [tju:mə] = <i>nádor</i>
AIDS = AIDS	mental disorders [disˈo:dez] = <i>duševní poruchy</i>
insomnia [inˈsɒniə] = <i>nespavost</i>	overweight [əuvəweɪt] = <i>nadváha</i>
stress = <i>stres</i>	heart attack [əˈtæk] = <i>infarkt</i>
anorexia = <i>anorexie</i>	asthma [æsmə] = <i>astma</i>
diabetes [ˌdaɪəˈbi:ti:z] = <i>cukrovka</i>	allergic to pollen [polin] = <i>alergický na pyl</i>
rotten teeth [rotn] = <i>zkažené zuby</i>	hay fever [ˈheɪˌfi:və] = <i>senná rýma</i>
hangover [ˈhæŋˌəʊvə] = <i>kocovina</i>	

professional diseases = *nemoci z povolání*

cause [ko:z] = <i>způsobit</i>	stomachache [stamæk-eɪk] = <i>bolení břicha</i>
cough [kɒf] = <i>kašel</i>	high blood pressure = <i>vysoký krevní tlak</i>
painful joints [dʒɔɪnts] = <i>bolavé klouby</i>	stomach ulcer [alsə] = <i>žaludeční vřed</i>
varicose [værikəʊs] veins [veɪnz] = <i>křečové žíly</i>	headache [hedeɪk] = <i>bolest hlavy</i>
deafness [defnis] = <i>hluchota</i>	shortsightedness [ʃo:tˈsaɪtɪdnɪs] = <i>krátkozrakost</i>

5) AT THE DOCTOR'S

How often do you see your general practitioner (GP)? What do doctors do?

Have you ever been to a specialist or to hospital? What happened?

consulting room = *ordinace*
 make an appointment [ə'pointmənt] =
objednat se
 office hours = *ordinační hodiny*
 vaccination certificate
 [ˌvæksɪ'neɪʃən sə'tɪfɪkət] = *očkovací průkaz*

insurance [ɪn'ʃʊərəns] card = *pojišťovací karta*
 medical record = *lékařská zpráva*
 say the symptoms = *říct příznaky*
 waiting room = *čekárna*

at the dentist's

rotten = *zkažený*
 drill [drɪl] = *vrtáčka*
 basin = *plivátka*
 bridge = *můstek*

tooth-teeth = *zub-zuby*
 dentist's chair = *zubařské křeslo*
 filling = *plomba*
 denture = *umělý chrup*

at the optician's

bridge [brɪdʒ] = *nosník*
 cleaner = *roztok na čištění čoček*
 frame = *obroučky*

contact lens-lenses = *čochka-čochky*
 eye test = *oční vyšetření*
 glasses = *brýle*

at the GP's

cleanse [klenz] the wound [wu:nd]
 = *vyčistit ránu*
 feel the pulse [pals] = *nahmatat puls*
 listen to the chest [čest] = *poslouchat hrudník*
 put urine through lab test = *provést laboratorní vyšetření moči*
 stethoscope [steθeskəʊp] = *stetoskop*
 take the blood count = *udělat krevní obraz*
 take the temperature = *měřit teplotu*
 take the throat culture = *udělat výtěr*
 tongue [tan] depressor [di'presə] =
dřevěná lžička
 measure [meʒə] = *měřit*

disinfect = *dezinfikovat*
 examine [ɪg'zæmɪn] = *vyšetřit*
 gauge [geɪdʒ] = *tonometr*
 look in the ears = *dívat se do uší*
 prescribe [pri'skraɪb] a medicine [medsɪn]
 = *předepsat lék*
 send to hospital = *poslat do nemocnice*
 strip to the waist [weɪst] = *svléci se do půl těla*
 take the blood [blad] pressure [preʃə] =
změřit krevní tlak
 thorough examination [θərə] = *důkladná prohlídka*
 weigh [wei] = *vážit*

Useful expressions:

What's the trouble? = *Jaký máte problém?*

I was operated on for appendicitis. = *Byl jsem operován na zánět slepého střeva.*

Where is the hospital (chemist's/pharmacy)? = *Kde je nemocnice (lékárna)?*

Do I have to pay for the treatment? = *Musím platit za ošetření?*

My insurance covers illnesses and injuries. = *Mám pojištění pro nemoc a úraz.*

I must give you a tetanus shot. = *Musím vám dát protitetanovou injekci.*

I must tell you that I'm pregnant, a diabetic, sensitive to/allergic to pollen.

= *Musím vám říct, že jsem těhotná, diabetička, alergická na pyl.*

6) HUMAN BODY

body = *tělo*

back = *záda*

gall-bladder ['go:l,blædə] = *žlučník*

chest = *hrudník*

intestines [in'testinz] = *střeva*

liver [lɪvə] = *játra*

neck [nek] = *krk*

throat [θrəʊt] = *hrdlo*

buttocks [bætsks] = *hýždě*

heart [ha:t] = *srdce*

internal organs = *vnitřní orgány*

kidneys [kidniz] = *ledviny*

lungs [lanz] = *plice*

stomach [stamæk] = *žaludek*

trachea [trə'ki:ə] = *průdušnice*

arm = *paže*

elbow [elbəʊ] = *loket*

fist = *pěst*

palm [pa:m] = *dlaň*

thumb [θam] = *palec*

finger = *prst*

hand = *ruka*

shoulder [ʃəʊldə] = *rameno*

leg = *noha*

ankle [æŋkl] = *kotník*

heel [hi:l] = *pata*

kneecap = *česka*

foot = *chodidlo*

knee [ni:] = *koleno*

toe [təʊ] = *prst u nohy*

head [hed] = *hlava*

beard [biəd] = *plnovous*

eye [ai] = *oko*

eyelashes [ailæʃiz] = *řasy*

face [feis] = *obličej*

cheek [či:k] = *tvář*

iris [aiəris] = *duhovka*

moustache [mə'sta:ʃ] = *knír*

nose [nəʊz] = *nos*

tongue [tan] = *jazyk*

ear [iə] = *ucho*

eyebrow [aɪbraʊ] = *obočí*

eyelid [ailid] = *víčko*

forehead [fo:hed] = *čelo*

chin = *brada*

lip = *ret*

mouth [mauθ] = *ústa*

pupil [pju:pl] = *zornice*

skeleton [skelɪtn] = *kostra*

backbone [bækbəʊn] = *páteř*

pelvis = *pánev*

skull [skal] = *lebka*

breastbone [brestbəʊn] = *hrudníkost*

rib = *žebro*

vertebra (pl.– vertebrae) [və:tibrə pl.

və:tibri:] = *obratel*

7) SPEAKING ACTIVITY

Perform a dialogue between a patient and his doctor.

Explain the proverbs:

The best doctors are Dr. Diet, Dr. Quiet and Dr. Merryman.

Love and cough cannot be hidden.

Explain the controversial statements and say your opinion:

- The only way to keep your health is to eat what you don't want, drink what you don't like and do what you'd rather not.
- The state should pay for all medical care. We shouldn't pay treatment of drug addicts.
- People who are very ill should have the right to decide if they want to die.

8) TEXT NA PROCVIČENÍ SLOVNÍ ZÁSObY

I'm healthy. Sometimes I have flu, a cough, cold, a headache, a stomach ache or toothache. In childhood I had measles, mumps, and chicken-pox. I had to stay in bed and wasn't allowed to scratch the itching sores and rash. I'm not a hypochondriac but when I feel unwell and want to avoid waiting in the crowded waiting room, I make an appointment with my General Practitioner and see him during his office hours. The nurse takes my insurance card and I tell the doctor all my symptoms (eg. high temperature, a sore throat, I'm hoarse, feel tired, vomit, sneeze, have a runny nose, diarrhoea, constipation, hiccups, heartburn, stomach ache, etc.) He examines me, listens to my lungs, takes my blood pressure, feels my pulse, sometimes he takes a throat culture and sends it to the lab. Finally he makes a diagnosis, suggests certain treatment and writes a prescription. Doctors usually prescribe medicine like pills, antibiotics, laxatives, drops, syrup, herbal tea or effervescent vitamins. We mustn't forget to read the leaflet – the instructions, usage, dosage, properties and restriction on use.

Jsem zdravý. Někdy mívám chřipku, kašel, nachlazení, bolesti hlavy, břicha nebo zubů. V dětství jsem prodělal spalničky, příušnice a dětské neštovice. Musel jsem ležet a nesměl jsem si škrábat svědivé boláky a vyrážku. Nejsem hypochondr, ale když se necítím dobře a chci se vyhnout čekání v přeplněné čekárně, předem se objednáám k obvodnímu lékaři a jdu k němu během ordinálních hodin. Sestra mi vezme kartičku pojišťovny a já sdělím lékaři příznaky (např. vysoká teplota, bolest v krku, chrapot, jsem unavený, zvracím, kýchám, mám rýmu, průjem, zácpu, škytavku, pálí mě žáha, bolí mě břicho, atd.) On mě vyšetří, poslechne plíce, odebere krev, změří tep, někdy udělá výtěr a pošle ho do laboratoře. Nakonec mi sdělí diagnózu, navrhne určitou léčbu a napíše recept. Lékaři obvykle předepisují léky, jako prášky, antibiotika, projímadlo, kapky, sirup, bylinkový čaj nebo šumivé vitaminy. Nesmíme zapomenout si přečíst příbalový letáček – indikace, užití, dávkování, složení a omezení při užívání.

I'm happy that I don't suffer from any disease of civilization. Our contemporary civilized world is full of them. They are, for example, hay fever, allergies, diabetes, asthma, heart attacks, obesity, anorexia, a stress, headaches, tooth decay, cancer or AIDS. It's the cost of our high living standard. People of certain professions suffer from professional diseases. Those who use computers have bad eyes. Bricklayers have backache, cooks are obese, shop assistants have varicose veins. White-collar workers suffer from headaches, sometimes mental disorders. Doctors, being afraid of catching a bug, are very hygiene-minded and disinfect everything. Pilots, who change height and pressure, sometimes become deaf or have high blood pressure. Each person is influenced by his/her professions.

Jsem rád, že netrpím žádnou civilizační chorobou. V našem současném civilizovaném světě jich je mnoho. Jsou to např. senná rýma, různé druhy alergie, cukrovka, astma, infarkt, obezita, mentální anorexie, stres, bolest hlavy, zubní kazy, rakovina nebo AIDS. Je to daň za vysokou životní úroveň. Lidé jistých profesí trpí nemocemi z povolání. Ti, kteří používají počítač, mají špatné oči. Zedníci bolí záda, kuchaři jsou obézní, prodavačky mají křečové žíly. Lékaři, kteří se obávají, aby nechytili nějaký bacil, jsou příliš čistotní a vše dezinfikují. Piloti, kteří často mění výšku a tlak, někdy ohluchnou nebo mají vysoký tlak. Každý člověk je ovlivněn svou profesí.

The human body has a natural defence system against diseases caused by various micro-organisms and bacteria. Prevention is better than cure, so avoid the stress, alcohol, drugs and overeating. I fix my health by hardening, exercising in fresh air, sleeping sufficiently and eating healthy food. Our family aren't very influenced by commercials for harmful goods and don't misuse antibiotics. Some scientists say that they weaken our immunity. My advice for being healthy is: "Use your common sense and protect your health because it's the most precious possession you have!"

Lidské tělo má přirozený obranný systém proti nemocem způsobeným různými mikroorganismy a bakteriemi. Prevence je lepší než léčba, a tak se vyhýbám stresu, alkoholu, drogám a přejídání. Upevňuji si zdraví otužováním, cvičím na čerstvém vzduchu, dostatečně spím a jím zdravé jídlo. Naše rodina není tolik závislá na televizních reklamách na škodlivé výrobky a nezneužíváme antibiotika. Někteří odborníci říkají, že nám oslabují imunitu. Moje rada, jak si udržet zdraví, je: „Používejte zdravý rozum a chraňte své zdraví, protože je to to nejcennější, co máte!“

In conclusion, I want to introduce some facts about medical care in our republic. It is free of charge, although there are some medicines and treatment we must pay for. We are provided with medical care from birth to death. Each citizen undergoes regular preventive medical and dental check ups and vaccinations against serious or life-threatening diseases. We are vaccinated against tuberculosis, diphtheria, tetanus, whooping cough, smallpox and polio. If we fall ill we go to a health centre, clinic or hospital. We can convalesce at a spa. If we have an accident or injury, the emergency service provides first aid.

Závěrem chci uvést něco o lékařské péči v naší republice. Je zdarma, i když existují nějaké léky a způsoby léčby, za které musíme platit. Lékařská péče se nám poskytuje od narození do smrti. Každý občan chodí na pravidelné preventivní lékařské a zubní prohlídky a na očkování proti některým vážným nebo smrtelným nemocem. Jsme očkováni proti tuberkulóze, záškrtu, tetanu, černému kašli, neštovicím a obrně. Když onemocníme, jdeme na středisko, polikliniku nebo do nemocnice. Rekonvalescenci provádíme v lázních. Když máme nehodu, nebo se zraníme, záchranná služba nám poskytne první pomoc.

EATING

1) HEALTHY LIFESTYLE AND EATING HABITS IN MY FAMILY

Are eating habits in your family typical?

Are you a food lover or a picky eater?

nutrition [nju:ˈtriʃən] = *výživa*

well-balanced [bælənst] daily diet =

dobře vyvážená denní strava

iron [aɪən] and iodine [aɪədi:n]

vitamins [vɪtəminz] = *vitamíny*

sugar [ʃugə] = *cukr*

carbohydrates [ˌka:bəuˈhaɪdreɪts] =

uhlovodany

harmful [ha:mfʊl] = *škodlivý*

eating disorders [disˈo:dəz] =

nepravidelnost ve stravování

teetotaler [ti:ˈtəʊtlə] = *abstinent*

vegetarian, vegan = *vegetarián, vegan*

anorexia = *anorexie*

GMO = *geneticky modifikované*

potraviny

wholesome diet = *zdravá strava*

rich in body-building proteins

[prəʊti:nz] = *bohatý na bílkoviny*

content = *obsah železa a jódu*

fat [fæt] = *tuk*

starch [stɑ:ʃ] = *škrob*

source [so:s] of energy [enədʒi] = *zdroj*

energie

bad habits [hæbɪts] = *zlozvyky*

abnormality = *abnormálnost/*

odchylka

picky [pɪki] = *vybíravý*

slimming/reducing diet = *redukční dieta*

bulimia = *bulimie*

overeating = *přejídání*

2) CUISINES

Compare different cuisines and attitudes to eating.

Why is Czech cuisine considered to be unhealthy?

the Czech Republic:

tripe [traɪp] soup [su:p] = *dršťková*

polévka

fruit dumplings = *ovocné knedlíky*

pancake [pænkeɪk] = *palačinka*

a lot of sugar and fat [fæt] = *hodně*

cukru a tuk

pork, dumplings [dampɪŋz] and

sauerkraut [sauəkraʊt] = *vepřo-knedlo-*

-zelo

raised paste [peɪst] = *kynuté těsto*

lack of fruit and vegetables =

nedostatek ovoce a zeleniny

Great Britain:

brunch [brənʃ] = *velmi pozdní snídaně*

ham and eggs = *šunka s vejci*

cornflakes = *lupínk*

tea at five = *odpolední svačina*

tea and milk = *čaj s mlékem*

Christmas pudding [puɪdɪŋ]

stuffing [stafɪŋ] = *nádivka*

fish and chips = *ryba s hranolky*

muesli and yoghurt = *múslí s jogurtem*

biscuits [bɪskɪts] = *sušenky*

turkey [tə:ki] = *krocan*

the USA:fast food = *rychlé občerstvení*ethnic cuisine [kwi'zi:n] = *národní**kuchyně* (Chinese, Indian, German, Italian, Mexican)junk food [dʒan] = *velmi nezdravé jídlo***poor countries:**

malnutrition [,mælnju:'triʃən] =

*podvýživa*lack of = *nedostatek*charity [tʃærəti] = *charita*starve [sta:v] = *hladovět*famine [fæmin] = *hladomor*diseases [di'zi:ziz] = *nemoci*humanitarian aid = *humanitární pomoc***3) EATING OUT****Do you often eat out or do you prefer home-made diet?****What are the differences between fast food and restaurants?**at the table = *u stolu*cafeteria [,kæfi'tiəriə] = *kavárna*drink machine = *automat*full = *obsazeno*lead [li:d] to the table = *uvést ke stolu*order [o:də] = *objednat si*picnic = *piknik*stalls [sto:lz] = *stánky*set the table = *prostřít stůl*snack bar = *bufet*waiter [waitə] = *číšník*barbecue = *zahradní grilování*clear the table = *sklidit stůl*expensive = *drahý*cheap = *levný*menu = *jídelní lístek*pay at the counter [kauntə] = *platit u pultu*recommend [rekə'mend] = *doporučit*serve [sə:v] = *obsluhovat*school canteen = *školní jídelna*tip [tip] = *spropitné*wine cellar [sele] = *vinný sklípek***Useful expressions:**Have you booked a table, sir? = *Máte zamluvený stůl, pane?*Your table is ready. This way, please. = *Váš stůl je připraven. Tudy, prosím.*Here's the menu card and the wine list. = *Zde je jídelní a nápojový lístek.*What can you recommend [,rekə'mend] us? = *Co nám můžete doporučit?*I don't care for soup, I'll have some dessert. = *Nemám chuť na polévku, dám si zákusek.*Waiter, the bill, please. = *Pane vrchní, účet, prosím.*Is the service and VAT included? – *Je obsluha a DPH v ceně?***4) TRAVELLING****Where and what do people eat when they travel?**

all inclusive = *komplet*
 buffet [bʊfeɪ] = *švédský stůl*
 continental breakfast = *kontinentální snídaně*
 dry soups in bags = *polévky v sáčku*
 half board = *polopenze*
 hotel [həʊ'tel] = *hotel*
 package holidays = *se vším zajištěná dovolená*

B+B (bed and breakfast) = *nocleh se snídaní*
 convenience food [kən'vi:njəns] = *polotovár*
 full board = *plná penze*
 hostel [hostl] = *ubytovna*
 non-perishable food [nɒn'periʃəbl] = *trvanlivé potraviny*
 tin = *konzerva*

5) RECIPE

Are you able to cook yourself? Have you got your favourite recipe [resipi]?

ingredients [in'gri:djənts] = *přísady*

meat [mi:t] = *maso*

poultry [pəʊltri] = *drůbež*
 cooked pig's head = *ovar*
 frankfurter [fræŋkfɜ:tə] = *párek*
 goose [gu:s] = *husa*
 headcheese = *tlačenka*
 chicken = *kuře*
 lamb [læm] = *jehněčí*
 paté [pæteɪ] = *paštika*
 pork [po:k] = *vepřové*
 sausage [sosidʒ] = *jelito/párek*
 turkey [tə:ki] = *krocán/krůta*
 venison [venzn] = *zvěřina*

beef [bi:f] = *hovězí*
 duck [dak] = *kachna*
 giblets [dʒɪblɪts] = *vnitřnosti*
 ham [hæm] = *šunka*
 hen = *slepice*
 knockwurst [nokwə:st] = *klobása*
 mutton [matn] = *skopové*
 pig-slaughtering = *zabíjačka*
 sausage meat = *prejt*
 smoked meat = *uzenina*
 veal [vi:l] = *telecí*

fish and **seafood** = *ryby a mořské plody*

carp [ka:p] = *kapr*
 crab [kræb] = *krab*
 eel [i:l] = *úhoř*
 herring [herɪŋ] = *sled'*
 mackerel [mækrəl] = *makrela*
 octopus [oktəpəs] = *chobotnice*
 pike [paɪk] = *štika*
 trout [traut] = *pstruh*

cod = *treska*
 crayfish [kreɪfɪʃ] = *rak*
 fillet = *filé*
 lobster [lobstə] = *humr*
 mussel [masl] = *slávka*
 oyster [oɪstə] = *ústřice*
 salmon [sæmən] = *losos*
 tuna [tju:nə] = *tuňák*

milk products = *mléčné výrobky*

butter [batə] = *máslo*
 cottage cheese = *tvaroh*
 cheese [tʃi:z] = *sýr*

buttermilk [batəmɪlk] = *podmáslí*
 cream [kri:m] = *smetana*
 yoghurt [joget] = *jogurt*

cereals [siəriəlz], **bread**s and **garnish** [ga:nɪʃ] = *obiloviny, pečivo a příloha*

baguette = *bageta*
 bread [bred] = *chleba*

barley [ba:li] = *ječmen*
 bun [bʌn] = *houska*

cake [keik] = *dort/koláč*
 dumplings [dampɪŋz] = *knedlíky*
 flour [flaʊə] = *mouka*
 chips [tʃɪps] = *hranoly*
 maize [meɪz] = *kukuřice*
 pasta [pæstə] = *těstoviny*
 potatoe mash [mæʃ] = *bramborová kaše*
 rice [raɪs] = *ryže*
 rye [raɪ] = *žito*
 semolina [ˌseməˈli:nə] = *krupice*
 trimmings [trɪmɪŋz] = *obloha*
 whole-grain foodstuffs = *celozrnné potraviny*

fruit = ovoce

apple [æpl] = *jablko*
 banana [bəˈna:nə] = *banán*
 blackberry = *ostružina*
 currants [kærənts] = *rybíz*
 fig [fɪg] = *fig*
 grapefruit = *gřep*
 cherry [tʃeri] = *třešeň*
 morello [məˈreləu] = *višeň*
 peach [pi:tʃ] = *brokev*
 pineapple [ˈpaɪn,æpl] = *ananas*
 raisins [reɪznz] = *rozinky*
 stewed [stju:t] fruit = *kompot*
 tangerine [ˌtændʒəˈri:n] = *mandarinka*

vegetables = zelenina

asparagus [əˈspærəgəs] = *chřest*
 broccoli [brɒkəli] = *brokolice*
 Chinese cabbage = *čínské zelí*
 cauliflower [kəʊlɪflaʊə] = *květák*
 cucumber [kju:kəmbə] = *salátová okurka*
 green beans = *zelené fazolky*
 chive [tʃaɪv] = *pažitka*
 leek [li:k] = *pórek*
 lentils = *čočka*
 melon = *meloun*
 olive [olɪv] = *oliva*
 onion [ənjən] = *cibule*
 parsnip [pɑ:snɪp] = *pastinák*
 peas [pi:s] = *hrášek*
 pickles [pɪklz] = *nakládané okurky*
 radish = *ředkvička*
 soyabeans = *sojové boby*

doughnut [dəʊnət] = *kobliha*
 Easter cake = *mazanec*
 gingerbread [dʒɪndʒəbred] = *perník*
 Christmas cake = *vánočka*
 oats [əʊts] = *oves*
 pie [paɪ] = *koláč*
 potatoes = *brambory*
 roll [rəʊl] = *rohlík*
 semolina pudding = *krupicová kaše*
 souffle [suːfleɪ] = *sladký náky*
 wheat [wi:t] = *pšenice*
 butter-roll = *loupák*

apricot [eɪprɪkɒt] = *meruňka*
 bilberry [bɪlbəri] = *borůvka*
 cranberry [krænbəri] = *brusinka*
 date [deɪt] = *datle*
 gooseberry = *angrešt*
 grapes [greɪps] = *hroznové víno*
 lemon [lemən] = *citrón*
 orange [ɒrɪndʒ] = *pomeranč*
 pear [peə] = *hruška*
 plum [pləm] = *švestka*
 raspberry [rɑ:zbəri] = *malina*
 strawberry = *jahoda*

legumes = luštěniny

beans [bi:nz] = *fazole*
 cabbage [kæbɪdʒ] = *zelí*
 carrot [kærət] = *mrkev*
 celery [seləri] = *celer*
 garlic [gɑ:lk] = *česnek*
 clove [kləʊv] of garlic = *stroužek česneku*
 horse radish = *křen*
 kohlrabi [ˌkəʊlˈra:bi] = *kedlubna*
 dill [dɪl] = *kopr*
 lettuce [letɪs] = *zelený salát*
 mixed pickles [pɪklz] = *nakládaná zeleninová směs*
 parsley [pɑ:sli] = *petržel*
 Brussels sprouts [brʌslz sprauts] = *řůžičková kapusta*
 pumpkin [pʌmpkɪn] = *dýně*
 sauerkraut [sauəkraut] = *kysané zelí*
 spinach [spɪnɪdʒ] = *špenát*

tomato [tə'ma:təu] = *rajské jablíčko*
 zucchini [tsuki:ni] = *cuketa*

turnip [tə:nip] = *řepa*

herbs and spices/condiments [kondimənts] = *bylinky a koření*

cinnamon [sinəmən] = *skořice*
 cumin [kamin] = *kmín*
 fennel [fenl] = *fenykl*
 chilli [čili]
 marjoram [ma:džərem] = *majoránka*
 mint [mint] = *máta*
 oregano allspice [o:lspeis] = *nové koření*
 saffron [sæfrən] = *šafrán*
 thyme [taim] = *mateřídouška/tymián*

cloves [kləuvz] = *hřebíček*
 curry [kari]
 ginger [džindžə] = *zázvor*
 mace [meis] = *muškátový květ*
 bay leaf = *bobkový list*
 nutmeg [natmeg] = *muškátový oříšek*
 pepper [pepə] = *pepř*
 rosemary [rəuzməri] = *rozmarýn*
 sage [seidž] = *šalvěj*
 vanilla [və'nilə] = *vanilka*

nuts = *ořechy*

almond [a:mənd] = *mandle*
 pistachio [pis'ta:šiəu] nut = *pistácie*
 hazelnut [heizlnat] = *lískový oříšek*
 peanut [pi:nat] = *burský oříšek*

cashew [kæ'su:] nut = *kešu*
 coconut [kəukənat] = *kokosový ořech*
 chestnut [česnat] = *jedlý kaštan*
 walnut [wo:lnat] = *vlašský ořech*

other ingredients = *další přísady*

additives and preservatives [pri'zə:vətivz] = *přísady a konzervační látky*
 gelatine [dželə'ti:n] = *želatina*
 jelly = *želé*
 mustard [mastəd] = *hořčice*
 soya sauce [so:s] = *sójová omáčka*
 tartare [ta:'ta:] sauce = *tatarská omáčka*
 vinegar [vinige] = *ocet*

browning = *jíška*
 caramel [kærəmə] = *karamel*
 icing [aisin] = *poleva*
 ketchup [kečap] = *kečup*
 oil [oil] = *olej*
 spread [spred] = *pomazánka*
 toffee [tofi] = *karamelka*
 yeast [ji:st] = *droždí*

beverages [bəvəridžiz] = *nápoje*

alcoholic/hard drinks = *alkoholické nápoje*
 brandy [brændi] = *pálenka*
 coffee [kofi] = *káva*
 coke [kəuk] = *Coca Cola*
 fizzy = *s bublinkami*
 juice [džu:s] = *džus/šťáva*
 long drinks = *míchané nápoje*
 porter [po:tə] = *tmavé pivo*
 soft drinks = *nealkoholické nápoje*
 tea [ti:] = *čaj*

beer [biə] = *pivo*
 bottled [botlt] beer = *lahvové pivo*
 carbonated/fizzy = *s bublinkami*
 cognac [konjæk] = *koňak*
 draught beer [dra:ft] = *točené pivo*
 champagne [šæm'pein] = *šampaňské*
 light beer = *světlé pivo*
 new wine/half-fermented wine = *burčák*
 soda with ice = *soda s ledem*
 still mineral water = *přírodní minerálka*
 wine [wain] = *víno*

instructions = *návod/postup*

add [æd] = *přidat*
 bake [beik] = *péct*
 bread [bred] = *obalit*

cookery book = *kuchařská kniha*
 boil [boil] = *vařit*
 brush [braš] = *pomašlovat*